Sitowise Oy

Liite 4 Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvokohteet

Pyykkimäen tuulivoimahanke ja 110 kilovoltin voimajohto, Vesanto ja Keitele

Päiväys	**16.10.2026**
Laatija	**Paula Lamminsalo**
Tarkastaja	**Saara-Kaisa Konttori**
Projektinumero	**12006139**

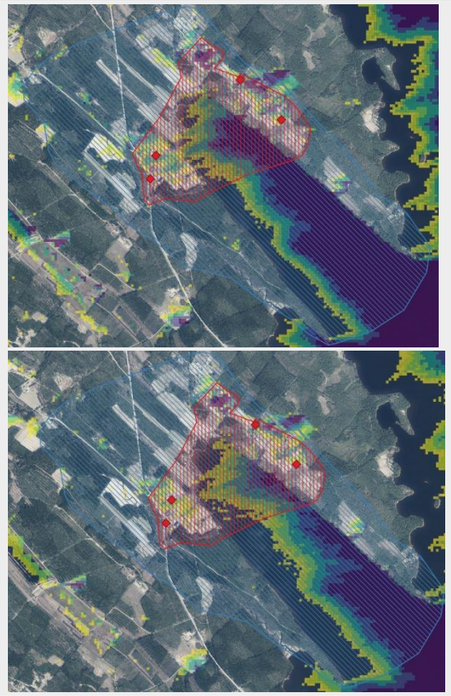
Liitteessä esitetään valtakunnallisesti, maakunnallisesti sekä paikallisesti arvokkaat maisema- ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja niille kohdistuvat maisemavaikutukset. Tarkempaan tarkasteluun on valittu kohteet, joihin näkemäalueanalyysin vaihtoehtojen VE1 tai VE2 perusteella avautuu vähintään osittaisia näkymiä tuulivoimaloista. Vaikutuskohteen herkkyyden ja muutoksen suuruusluokan kriteerit on esitelty selostustekstissä kappaleessa 14.3.

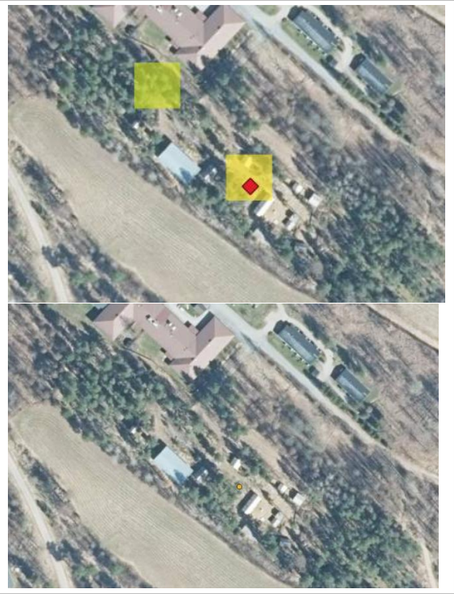
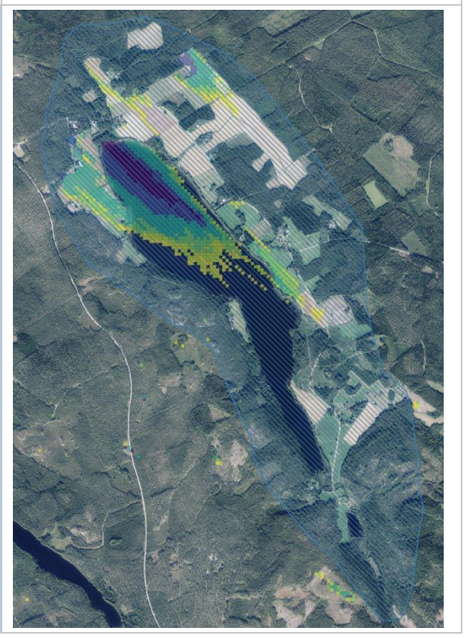
Taulukko 1. Vaikutusten herkkuuden, muutoksen suuruuden ja merkittävyyden luokittelu.

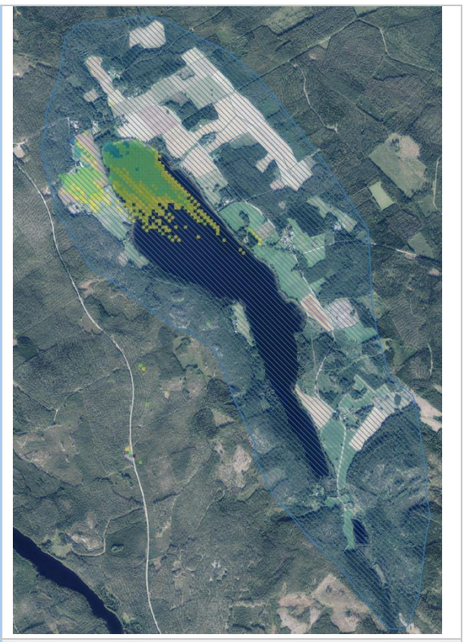
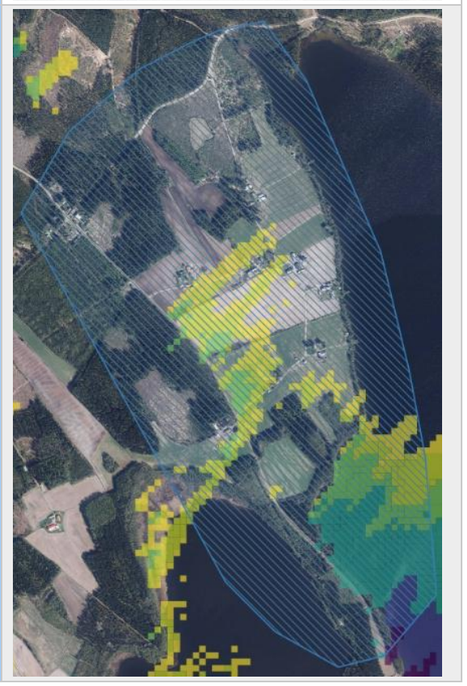
Erittäin suuri tai merkittävä kielteinen	Suuri tai merkittävä kielteinen	Kohtalainen kielteinen	Vähäinen kielteinen	Neutraali muutos tai ei vaikutusta	Myönteinen

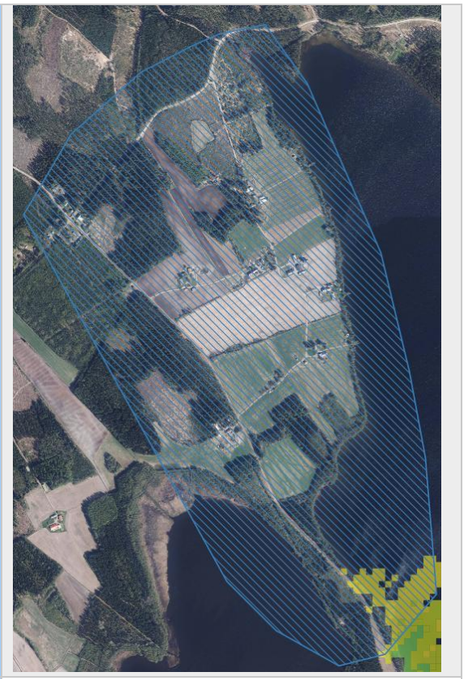
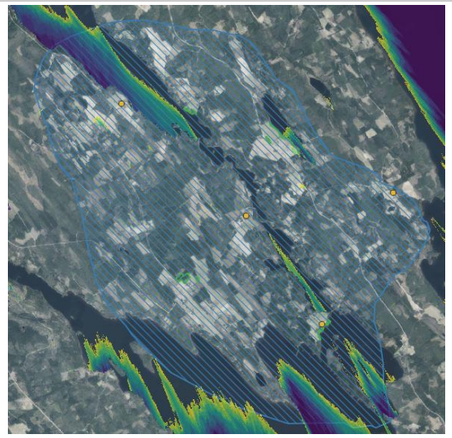
Taulukko 2. Näkemäalueanalyysin mukaiset maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteet, Status: RKY=valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, SR1=suojeltu rakennus, ma=maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö tai maisema-alue. Lisätieto: Leike ortokuvasta, jonka päällä näkemäalueanalyysi suurimmasta voimalamäärästä VE1. Ylemmässä kuvassa näkymä on laskettu pienimmillään lavan tai sen osan mukaan (Kokonaiskorkeus 300 m), alemmassa pienimmillään navan näkymisen mukaan (Napakorkeus 200 m).

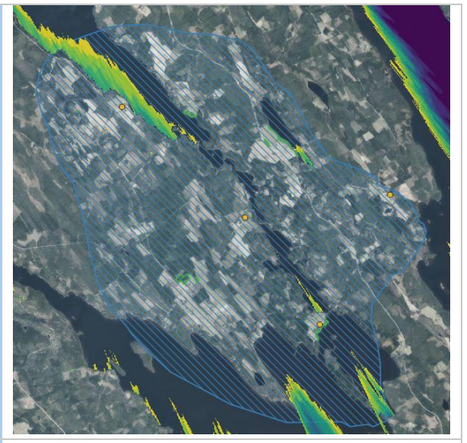
Kohde ja tunniste kartalla selostuksen Kulttuuriympäristö-osuudessa.	**Status/ kaava-tunnus**	**Etäisyys lähimpiin tuulivoimaloihin (noin km)**	**Kuvaus (tärkeimmät arvot) /nykytilan herkkyys**	**Maiseman muutos (suuruus)**	**Vaikutuksen merkittävyys**	**Lisätieto, leike ilmakuvasta ja näkemäalueanalyysistä VE1, jossa huomioituna osittainenkin lapojen näkyminen ja alla VE1, jossa on huomioitu voimaloiden näkyminen navan näkymiskorkeuteen.**
Kohteet välittömällä vaikutusalueella 0–2 km etäisyydellä tuulivoimaloista						
Ei kohteita						
Kohteet lähivaikutusalueella 2–10 km tuulivoimaloista						
Perinnebiotooppi: Vanhapihan niitty P2	Paikallinen	3,3 km	Vanhapihan niityn perinnebiotooppikohde sijaitsee mäellä Pelleskylässä tuulivoimaloista etelään. Kohteessa on peltoalueiden ympäröimä pihapiiri rakennuksineen. Tämän kohteen kohdekuvauksessa on tuotu esiin myös pihapiiriin ja maisemaan liittyviä arvoja, mutta kohteen perinnebiotooppiluokituksessa se on jaoteltu osin paikalliseksi alemman arvoluokan kohteeksi, ja osalla alueista ei ole enää tunnistettu perinnemaisema-arvoa. Kohde on pienialainen perinnebiotooppi ja siihen liittyvä eheä pihapiiri. Maisematila rajautuu metsiin ja peltojen välipuustoon, mutta siltä avautuu osittaisia näkymiä kohti tuulivoimaloita. Kohteen ympäristössä on olemassa olevana maisemahäiriönä ilmajohto, joka lieventää hieman sen herkkyyttä. **Kokonaisuutena kohteen herkkyys arvioidaan kohtalaiseksi** perinnebiotooppikohteen ja pihapiirin maisema- ja kulttuuriarvojen vuoksi.	Voimalat näkyvät pienialaiseen kohteeseen vaihtelevasti. Voimalat sijoittuvat etäisyydelle, jossa ne eivät hallitse näkymää yhtenäisenä ryhmänä, mutta yksittäiset tornit ja lapojen liike muuttavat koettua maisemaa. Osa voimaloista erottuu selkeästi mittakaavaltaan ympäristöstä poikkeavina elementteinä metsän reunan yllä. Osa voimaloista jää puuston ja maaston muotojen katveeseen. Vaikutusta lieventävät puuston ja maaston rajaamat näkymät sekä maisemassa ennestään oleva ilmajohto. **Muutoksen suuruus on kohtalainen kielteinen.**	Muutos ei heikennä oleellisilta osin perinnebiotoopin keskeisten ominaispiirteiden säilymisedellytyksiä, mutta maisemakuva ja mittakaavasuhteet muuttuvat paikoin, ja kohteen koettu luonne muuttuu osittain teknisempään suuntaan. **Vaikutuksen merkittävyys on kohtalainen kielteinen.**	

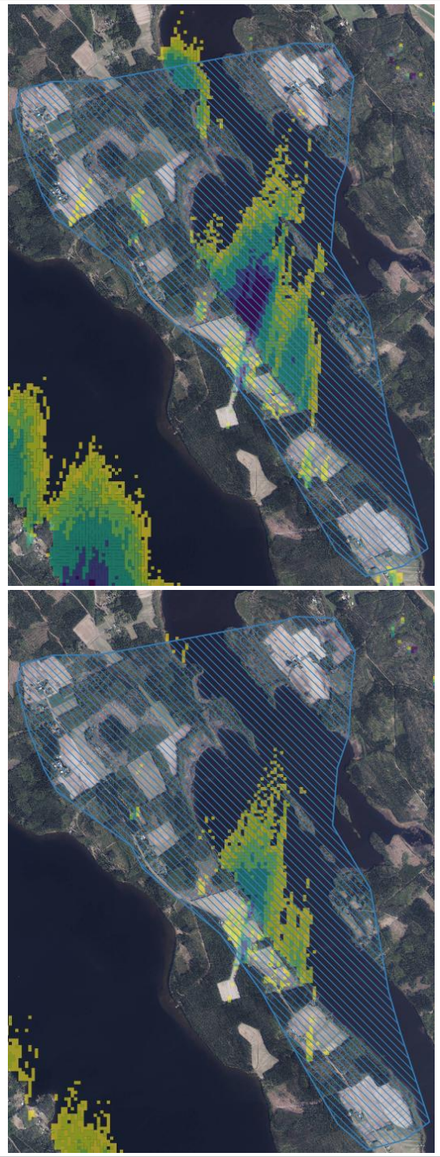
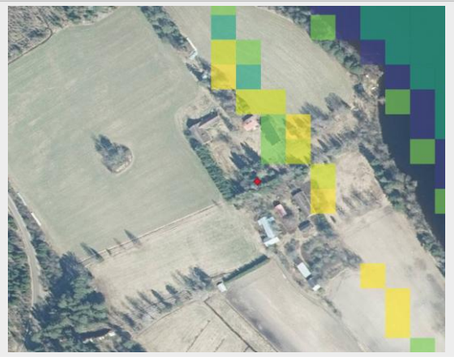
Hamulan kylä MM1	MA 22.521	3,4 km	Kohteen pienempialainen rajaus järven pohjoisosassa on alueen rantaosayleiskaavan mukainen kulttuurimaiseman rajaus. Kohteen sisään sijoittuu myös paikalisesti arvokkaita pihapiirejä tai rakennusryhmiä (pistemäiset kohteet). Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema, jonka arvot perustuvat kylärakenteeseen, kylänraitin peltoaukeisiin ja vesistön läheisyyteen. Pitkät näkymät ovat rajallisia ja suuntautuvat pääosin vesistöön päin. Kohteen status ja maisemakokonaisuuden merkitys huomioiden **kohteen herkkyys on kohtalainen.**	Muutos korostuu vesialueella, jolle muodostuu leveä näkymäsektori useisiin voimaloihin, osin myös nasellien osalta. Rantojen puusto estää järven ylisten näkymien muodostumisen. Pihapiirien muutos vaihtelee vähäisestä kohtalaiseen sijainnin, näkymäsuuntien, sekä rakennusten ja puuston mukaisesti. Hämärä- ja yöaikaan lentoestevalot voivat lisätä muutoksen havaittavuutta. **Muutoksen suuruus on kokonaisuudessaan kohtalainen kielteinen**.	Voimaloiden näkyminen ei muuta kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia, mutta vaikuttaa paikoin kylämaiseman maisemakuvaan ja muokaten sitä energiamaisemaksi. **Vaikutus on kohtalainen kielteinen.**	
Vesannon kirkko ja Vesannon kirkon ja joen maisema V1 ja MK1	sr 35.601 MA 35.520	8,6 km	Kirkkolailla suojeltu Vesannon kirkko sijoittuu tuulivoimaloista etelään. Vesannon kirkko (1857) ilmentää 1800-luvun puolivälin siirtymää ristikirkoista pitkäkirkkoihin. Ristikirkossa on pitkäkirkoille tyypillinen länsitorni. Kirkon arvoperusteisiin sisältyy rakennushistorian lisäksi myös maisemallisia arvoja. Kirkon lähistöllä on säilynyt kunnan historiasta monipuolisesti kertovaa ja nykyisen miljöön kannalta merkittävää rakennuskantaa. Kohteiden merkitystä lisää näiden sijainti kirkon maisemassa, joka avautuu Hiekkaharjun kohdalta Kuopion suunnalta taajamaan saavuttaessa (idästä länteen). **Alueen herkkyys on status ja näkymät huomioiden kohtalainen.**	Kirkkorakennuksen välittömään ympäristöön ei muodostu näkymiä. Tuulivoimaloista näkyy pääosin vain lapojen osia hautausmaan käytävälle ja alueen reunaosiin, eikä muutos kohdistu kohteen keskeisiin maisemasuuntiin. **Muutoksen suuruus on kokonaisuutena vähäinen kielteinen**.	Muutos ei vaikuta olennaisesti kohteen arvoihin eikä sen keskeiseen maisemakuvaan; vaikutus jää pienialaiseksi ja merkittävyydeltään vähäiseksi kielteiseksi. **Vaikutus on vähäinen kielteinen**.	
Perinnebiotooppi: Uusi-Vilas P3	Paikallinen	8,9 km	Paikallinen perinnebiotooppikohde tuulivoimaloista lounaaseen, jossa pitkä maankäyttöhistoria, mutta joka on ollut pitkään laiduntamatta. Kohteella ei ole erityistä maisemaan liittyvää arvotusta, eikä kohteelta avaudu erityisiä näkymiä kohti tuulivoimaloita. **Kohteen herkkyys on vähäinen**.	Näkemäalueanalyysin mukainen mahdollinen näkyvyys rajoittuu puustoiseen osaan, ja käytännössä maisemakuvaan ei kohdistu tosiasiallista muutosta. **Ei muutosta.**	Näkymä ei kohdistu kohteen arvoihin eikä muuta kohteen luonnetta. **Vaikutusta ei muodostu**.	

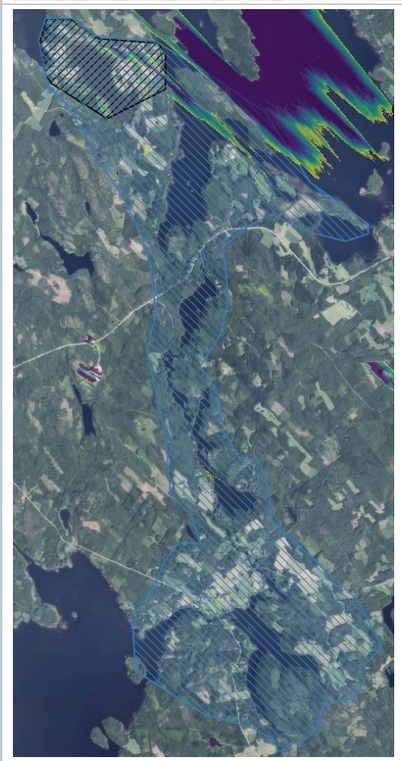
						
Kohteet ulommalla vaikutusalueella 10–20 km etäisyydellä tuulivoimaloista						
Torpparimuseo K6	ma 35.531	10,2 km	Torpparimuseo sijaitsee Vesantojärven itärannalla etelä-koilliseen tuulivoimaloista. Museon kymmenkunta rakennusta ja niihin kerätty esineistö kertovat paikallishistoriasta. Rakennuksista vanhimmat ovat 1860-luvulta. Alue on maakunnallisella tasolla arvokas, mutta alueeseen ei liity erityisesti maisemaan ja näkymiin liittyviä arvoja. Pihan puusto rajoittaa näkymiä. **Alueen herkkyys on status, luonne sekä näkymien puute huomioiden vähäinen**.	Näkemäalueanalyysin mukaan kohteelle voi näkyä yksittäisten voimaloiden lavan osia. Alueen puusto ja rakennukset rajoittavat näkymiä. **Kohteelle ei tosiasiallisesti kohdistu muutosta.**	Voimaloiden näkyminen ei muuta kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia, eikä vaikuta sen maisemakuvaan. **Ei vaikutusta kohteelle.**	
Toulat MM2	maakunn.	11,3 km	Kohde sijaitsee tuulivoimaloista luoteeseen. Toulat edustaa Keiteleen ja Koliman vesistö ja metsäalueen maisematyyppiä. Maisema-alueella on pienimuotoinen torppiin pohjautuva asutus, ja rantapellot sijaitsevat pitkänomaisen Toulat-järven rannalla, metsäisten kankaiden ympäröimänä. Järven länsiranta on metsäistä mäkimaastoa. Asutus ja pellot ovat keskittyneet järven itärannalle. Rantoja seurailevalta kylätieltä aukeaa näkymiä yli järven. Taustan metsäiset mäet muodostavat maisemalle ehjän kehyksen. Näkymät keskittyvät kylätieltä kohti järveä. **Maiseman herkkyys on maakunnallinen status ja näkymien kohdentuminen huomioiden kohtalainen.**	Muutos kohdistuu alle puoleen koko kohteesta. Maiseman muutos jää vähäiseksi kylänraitin rakennusten ja pihapiirien puuston katvevaikutuksen takia. Tuulivoimalat sijaitsevat lähimmillään yli 11 km etäisyydellä maisema-alueesta. Etäisyys lieventää osaltaan mahdollisia näkymien vaikutuksia. **Muutoksen suuruus on vähäinen kielteinen.**	Voimaloiden näkyminen ei muuta kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia ja vaikuttaa vain vähäisesti maisemakuvaan. **Vaikutus kohteeseen on vähäinen kielteinen.**	

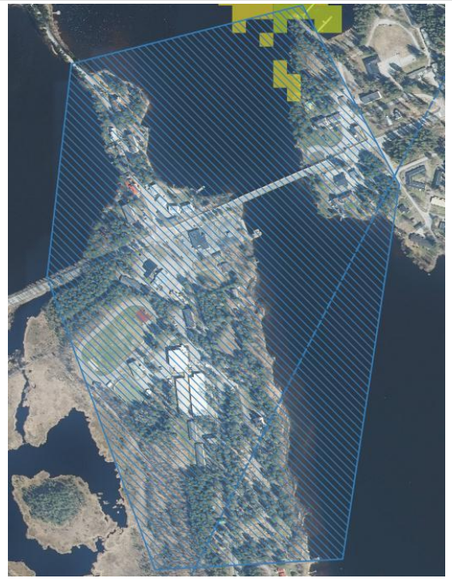
						
Vesijärven maisema-alue MK2	MA 35.522	12,3 km	Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö, maakunnassa erikoinen kylätyyppi, jonka arvot perustuvat suurelta osin melko tiiviiseen kyläalueeseen, järven rantaan kehittyneeseen, peltojen ympäröimään asutusmaisemaan, sekä länsirannan laakeaan ja elinvoimaiseen peltomaisemaan. Näkymät painottuvat mutkittelevan Vesijärventien varteen peltojen ja pihapiirien suuntaan. Taustametsät kehystävät näkymiä ja jäsentävät kokonaisuutta. Rannan ja eteläosan kannaksen puustokaistaleet rajaavat pitkiä näkymiä. Kohteelta avautuu joitakin vesistöön ja peltoalueisiin liittyviä näkymäsektoreita kohti voimaloita. **Kohteen herkkyys on kohtalainen.**	Tuulivoimalat näkyvät etenkin alueen eteläosan vesistölle. Voimaloista näkyy pääosin vain osia lavoista. Muualla maisemassa muutos jää vähäiseksi maastonmuotojen, etäisyyden ja pienipiirteisemmin kylänraitin rakennusten ja pihapiirien puuston katvevaikutuksen takia. Tuulivoimalat sijaitsevat Järvenpääntien seutuvilla näkyessään noin 13–18 km etäisyydellä, eikä kyläasutukseen näy lapojen osia suurempia osia voimaloista. Etäisyys lieventää osaltaan mahdollisia näkymien vaikutuksia. **Muutoksen suuruus on vähäinen kielteinen.**	Voimaloiden näkyminen ei muuta kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia ja vaikuttaa vain vähäisesti maisemakuvaan. **Vaikutus kohteeseen on vähäinen kielteinen.**	

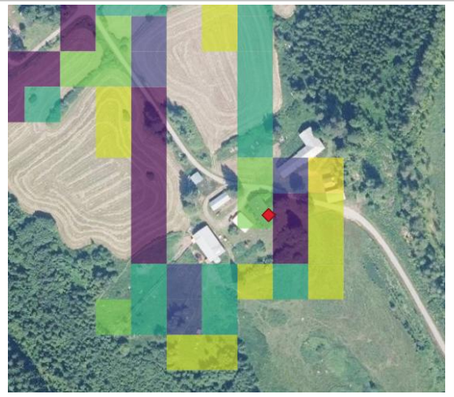
						
Sonkarin ja Tiitilänkylien kulttuurimaisema MM3	MA 33.541	13,9 km	Maakunnallisesti arvokas maisema-alue tuulivoimaloista kaakkoon, joka edustaa tyypillistä Rautalammin reitin latvaosan kylien maisemaa jakavine asutusrakenteineen. Maisema-alueen arvoihin liittyvät kylärakenteen lisäksi vesireitit ja rakennus- ja muut kulttuurihistorialliset arvot. Kohteen alueella on useita maakunnallisesti arvokkaita rakennuksia. Maisema-alueen järviä pitkin muodostuu pitkiä näkymiä kohti voimaloita. Tuulivoimalat sijoittuvat osin tähän pitkittäiseen näkymälinjaan. **Alueen herkkyys on kohtalainen.**	Tuulivoimalat näkyvät vain järvialueille. Alueen pohjoisosassa Vesantojärven lounaisosaan, kapean Vehkajärven eteläosaan, yksittäisten voimaloiden lapojen osalta Patoveden eteläosaan ja paikoitellen Sonkarin järven alueille. Voimaloista näkyy pääosin vain osia lavoista, mutta Vesantojärven alueella ja pienialaisena etenkin Sonkarin alueella myös napojen osalta, jolloin voimaloiden lentoestevalot voivat myös näkyä. Maisema-alueen sisällä oleville yksittäisille rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteille ei muodostu näkymiä. Maisema-alueelle avautuu paikoin rajautuvia näkymiä voimaloille, mutta voimalat jäävät etäisyyden takia jo taustamaisemaan, eivätkä muuta maiseman mittakaavaa tai peruspiirteitä. Lavat eivät erotu paljain silmin selvästi, eivätkä voimalat hallitse näkymää. **Vähäinen kielteinen muutos.**	Voimaloiden näkyminen ei muuta kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia ja vaikuttaa vain vähäisesti maisemakuvaan. **Vaikutus kohteeseen on vähäinen kielteinen**.	

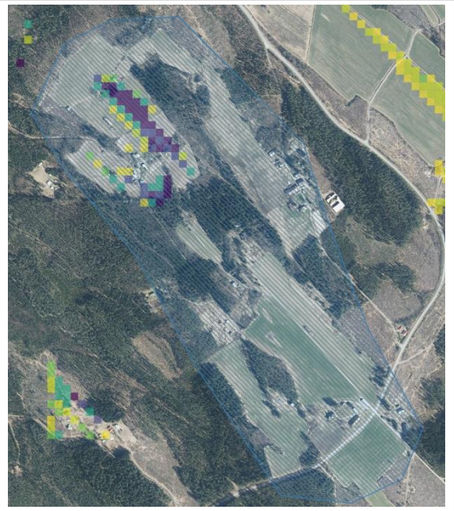
						
Jussila K17	ma 35.533	14,3 km	Kohde sijaitsee tuulivoimaloista etelään. Maakunnallisesti arvokas Pohjainveden länsirannan maisemassa oleva tila, joka on asuttu ainakin 1600-luvulta. Pihassa on säilynyt v. 1911 valmistunut asuinrakennus ja aitta vuodelta 1920. Kohteen arvot perustuvat rakennushistoriaan, sekä maisemaan. Tila sijoittuu avoimeen maisemaan peltojen keskelle. Itse pihapiiri rakennuksineen on puoliavointa maisemaa, jossa pihan puut ja rakennukset estävät näkymiä kohti tuulivoimaloita. Kohteelta muodostuu joitakin näkymiä kohti tuulivoimaloita. **Kohteen herkkyys on kohtalainen.**	Tuulivoimaloiden näkymiin rajaavat ja estävät osin pihapiirin rakennukset ja pihapuusto. Pihan pohjoispuolelta avautuu pitkät näkymät voimaloille, mutta voimalat jäävät etäisyyden takia jo taustamaisemaan, eivätkä muuta maiseman mittakaavaa tai peruspiirteitä. **Muutoksen suuruus on vähäinen kielteinen**.	Voimaloiden näkyminen ei muuta kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia ja vaikuttaa vain vähäisesti maisemakuvaan. **Vaikutus kohteeseen on vähäinen kielteinen**.	

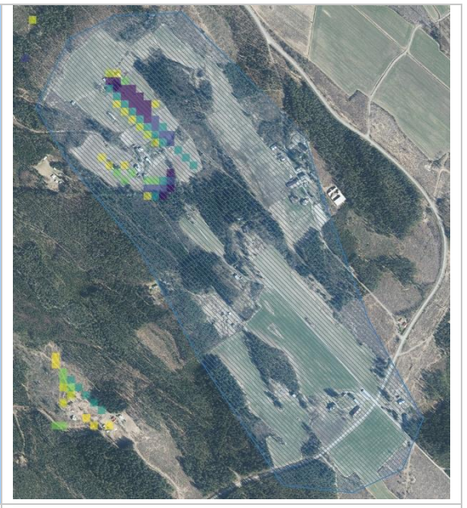
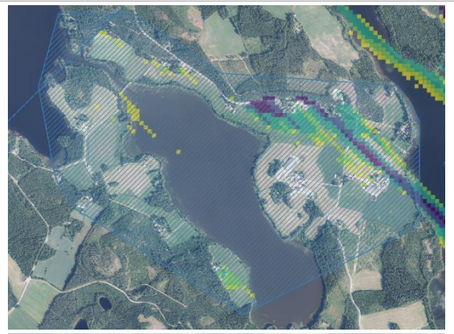
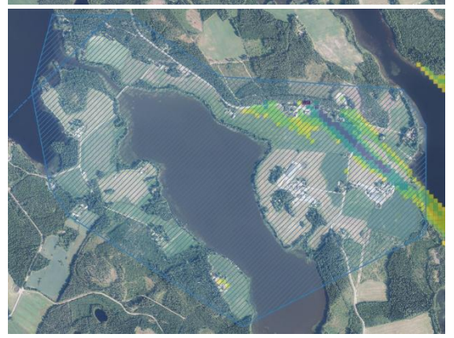
Horonjärven ympäristön vanhoja maatiloja MK3	MA 35.521	15,2 km	Maakunnallisesti arvokas rakennetun kulttuuriympäristön alue, jossa yksittäisiä vanhoja maatiloja pihapiireineen. Alueen arvo perustuu rakennushistoriallisten arvojen lisäksi maisemallisiin arvoihin, etenkin pihapiirien, ei yhtenäisen maisema-alueen osalta. Maisema-arvot painottuvat kylätien varrella sijaitseviin yksittäisiin pihapiireihin. Pihapiirit rajautuvat pääosin ympäröiviin metsiin ja järvenrannan puustoon, mikä rajoittaa pitkien näkymien muodostumista. Kohteelta avautuu kuitenkin paikoin näkymiä tuulivoimaloihin. **Maakunnallinen status, pohjoisen RKY-alue, ja näkymien rajallisuus huomioiden kohteen herkkyys on kokonaisuutena kohtalainen.**	Maisema-alueelle muodostuu yksi leveämpi näkymäsektori vesistöön, ja muutamia pienempiä näkemäalueita pohjoisemmalle rannalle ja viljelysmaiden reunoille. Vesistöjen näkymäalueet katkeavat rannan puustoon. Vanhojen maatilojen pihapiireihin ei muodostu näkymiä. Maiseman muutos jää vesialueen näkymäaluetta lukuun ottamatta vähäiseksi. **Muutoksen suuruus on vähäinen kielteinen**.	Voimaloiden näkyminen ei muuta kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia ja vaikuttaa vain vähäisesti maisemakuvaan. **Vaikutus kohteeseen on vähäinen kielteinen**.	
Vanhalan ja Mattilan pihapiirien kulttuurimaisema	ma 35.534	15,6 km	Vanhalan ja Mattilan pihapiirien kulttuurimaisema on historiallisesti kerrostunut maaseudun kulttuurimaisemakokonaisuus, jonka arvot perustuvat perinteiseen asutukseen, pihapiireihin ja niitä ympäröivään viljelymaisemaan. Rakennusten sijoittuminen sekä pihapiiriä ympäröivä on puusto- ja metsäalueet lieventävät kohteen herkkyyttä. **Kohteen herkkyys on maakunnallinen status huomioiden kohtalainen.**	Tuulivoimaloista näkyy yksittäisiä lapoja ja kokonaisia lapoja pihapiirin pohjois- ja koillispuolelle. Rakennukset ja yksittäiset puut rajaavat näkymää. Kohteen etäisyys ja näkymien vähäisyys huomioiden **muutoksen suuruus jää vähäiseksi kielteiseksi**.	Voimaloiden näkyminen ei muuta kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia ja vaikuttaa vain vähäisesti ja paikoitellen maisemakuvaan. **Vaikutus kohteeseen on vähäinen kielteinen**.	

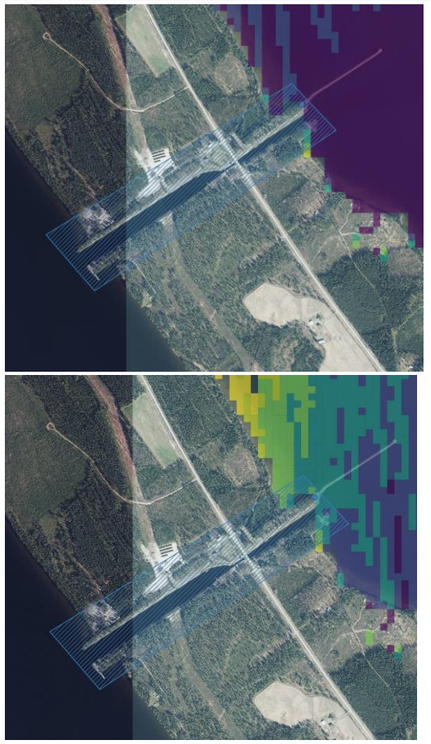
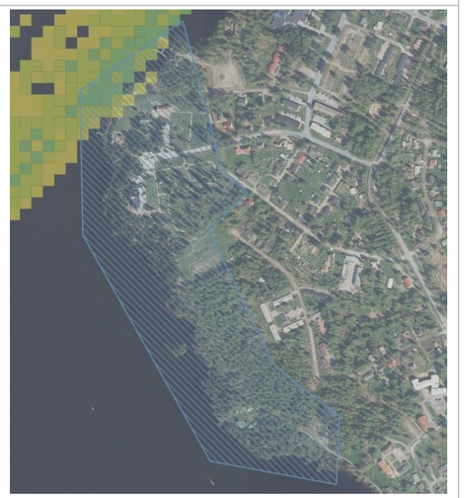
Ikälä K13	ma 34.530	16,2 km	Ikälä on maakunnallisesti arvokas rakennetun kulttuuriympäristön kohde tuulivoimaloista itään. Kohteella on rakennushistoriallisten arvojen lisäksi myös maisemallista arvoa. Kohteen pihapiiri muodostuu päärakennuksesta ja sitä suhteellisen tiiviisti reunustavista piharakennuksista. Kohteesta muodostuu kapea näkymäsektori kohti tuulivoimaloita. Rakennusten sijoittuminen sekä pihapiiriä ympäröivä on puusto- ja metsäalueet lieventävät kohteen herkkyyttä. **Kohteen herkkyys on maakunnallinen status huomioiden kohtalainen.**	Tuulivoimaloista näkyy osia lavoista kohteen rakennusten itäpuolelle. Rakennukset jättävät voimalat katveeseen talon tiiviiseen sisäpihaan. Kohteelle voi näkyä yhden voimalan napa ja lapa kokonaisuudessaan. Voimalat jäävät yli 16 km etäisyydellä jo taustamaisemaan. Kohteen etäisyys ja näkymien vähäisyys huomioiden **muutoksen suuruus jää vähäiseksi kielteiseksi**.	Voimaloiden näkyminen ei muuta kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia ja vaikuttaa vain vähäisesti ja paikoitellen maisemakuvaan. **Vaikutus kohteeseen on vähäinen kielteinen**.	
Kymönkosken reitti ja Pasala MM4	Maakunn.	18,4 km	Kohteet sijoittuvat tuulivoimaloista luoteeseen. Kymönkosken reitti ja Pasalan kylä edustavat historialtaan rikasta ja maisemaltaan monipuolista Keski-Suomen pohjoisosien koskireittien varrelle muodostunutta kulttuurimaisemaa. Pasalan kylä maisema-alueen pohjoisosassa on lisäksi valtakunnallisesti arvokas RKY-kohde, joka on tarkasteltu erikseen kaukovaikutusalueen kohteena. Maisema-alue on laaja (yli 3000 ha). Pasalan kylä muodostaa eheän ja maisemakuvaltaan hyvin yhtenäisen viljelymaiseman. Kymönkosken reitillä Kymönkoski puolestaan sijoittuu maiseman solmukohtaan, jossa useat elementit yhdistyvät selkeäksi kokonaisuudeksi: kosket, kapea Kymönjärvi jyrkkine kallioseinämineen, aaltoileva viljelymaisema, laaja Kymöselkä sekä hyvin säilynyt kylärakenne sitä rajaavine metsineen. Eteläpuolella esiintyy seudun mittakaavassa laajoja kalliopaljastumia ja pohjoisosassa maisemaa jäsentää luode–kaakkosuuntainen pitkittäisharju. Maisemaelementit ovat voimakkaita, selänteet paikoin jyrkkiä ja viljelymaisemat laajoja erityisesti Kymönkoskella ja Pasalassa.	Maisema-alueelle muodostuu kapeahko näkymälinja pohjoiseen, jonka alueelle näkyy myös voimalan napa, muutoin näkymät ovat pienialaisia pistemäisiä alueita, joille näkemäalueanalyysin mukaisesti näkyy tuulivoimaloiden lapojen osia. Muutoin näkymiä ei muodostu ollenkaan. Pistemäisillä kohteilla ei paljain silmin erota enää lavan osia, eikä muutosta maisemassa tosiasiallisesti muodostu. Pohjoisosassa muutoksella ei ole kaukovaikutuksen rajalla merkitystä maiseman luonteen ja laadun kannalta, vaan mahdolliset näkyvät voimalat jäävät jo osaksi taustamaisemaa. **Muutoksen suuruus on vähäinen kielteinen**.	Voimaloiden näkyminen ei muuta kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia ja vaikuttaa vain vähäisesti maisemakuvaan. **Vaikutus kohteeseen on vähäinen kielteinen**.	

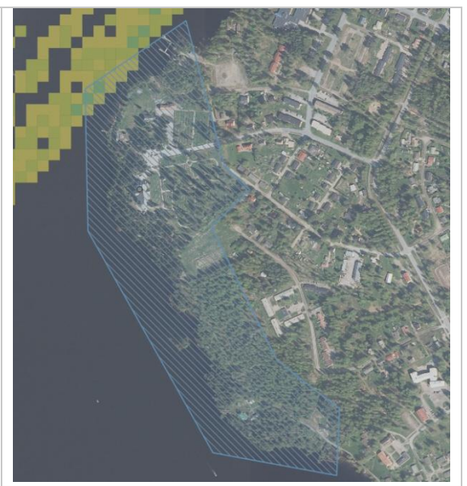
			Pasalan kylän herkkyys on valtakunnallisen statuksen, laajojen näkymien ja rakennuskannan perusteella suuri. Herkkyyttä lieventää kuitenkin se, että keskeiset näkymät suuntautuvat laajasti myös poispäin tuulivoimaloista. Tämän vuoksi Pasalan kylä on arvioitu omana RKY-kohteenaan kaukovaikutusalueen tarkastelussa. Kymönkosken reitti sijoittuu topografialtaan vaihtelevaan maastoon, jossa vesistön ympärillä metsät ja viljelysmaat kyläasutuksineen muodostavat avoimen ja suljetun maisematilan mosaiikin. Reitin maisemalliset arvot perustuvat luonnon- ja kulttuurimaiseman vaihteluun sekä maastonmuotojen ja vesistöjen muodostamaan kokonaisuuteen. Alueelta ei kuitenkaan pääsääntöisesti muodostu pitkiä, laaja-alaisia näkymiä, mikä lieventää sen maisemallista herkkyyttä. **Maisema-alueen herkkyys on statuksen ja näkymäolosuhteiden perusteella kohtalainen.**			
Tervonsalmen kulttuurimaisema MK5	MA 34.520	19,2 km	Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema käsittää merkittävää rakennuskantaa Tervonsalmen molemmin puolin. Itäpuolella meijeri, entinen terveystalo, paloasema, Osuuspankin ”Sillankorva” ja kunnantalo, ja sillan eteläpuolella kirkot, koulu ja museorakennukset laajahkolla puistometsävyöhykkeellä. Arvoihin sisältyy rakennushistoriallisten arvojen lisäksi myös maisemallisia ja historiallisia arvoja. Maisemassa erottuvat puoliavoimet näkymät rantaan Kirkkotieltä hautausmaan yli. Keskusraitin rakennuksia on osuusliikkeen rapattua varasto- ja liiketaloa lukuun ottamatta muutettu hyvin paljon ja liiketoiminnat ovat muuttaneet taajaman läpikulkutien eteläpuolelle Kirkkotielle. Alue ei muodosta erityisen eheää kokonaisuutta. **Alueen herkkyys on kohtalainen.**	Näkemäalueanalyysin mukaisesti kohteen pohjoisosaan näkyy pistemäisesti yksittäisen voimalan lapaa. Etäisyyden ollessa yli 19 km lapa ei erotu maisemassa, eikä **kohteeseen kohdistu muutosta**.	**Ei vaikutuksia kohteelle**.	

						
Aholan talomuseo K10	ma 22.603	19,3 km	Maakunnallisesti arvokas Kohde on alkuperäisellä paikallaan säilynyt 1800-luvun alun talonpoikaistila, jonka arvo perustuu rakennuskannan lisäksi sen historialliseen sijaintiin ja maaseutumaisemaan. Kohteen kulttuurihistorialliset arvot liittyvät perinteiseen savolaiseen maatalousympäristöön ja rakennusten sekä niitä ympäröivän maiseman väliseen kokonaisuuteen. Kohteelta ei avaudu pitkiä avoimia näkymiä, pihapiirin rakennukset ja puusto katkaisevat näkymiä. **Alueen herkkyys on kohtalainen.**	Näkemäalueanalyysin mukaisesti kohteen lähiympäristöön näkyy useiden voimaloiden lapoja ja yksittäisiä voimaloita. Rakennukset ja yksittäiset puut rajaavat ja estävät näkymiä. Etäisyyden ollessa yli 19 km lapa ei erotu maisemassa**. Muutoksen suuruus on vähäinen kielteinen.**	Muutos ei heikennä tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia. Maisemakuvan mittakaava ei myöskään muutu. Maiseman luonteeseen ja kokemukseen alueesta liittyy kuitenkin osaa aluetta koskevaa muutosta, joka on kuitenkin vähäistä. Vaikutus kohteeseen on **vähäinen kielteinen.**	

						
Kohteet 20–30 km kaukovaikutusalueella						
Haapamäki MK4	MA 34.521	23,3 km	Haapamäki sijaitsee tuulivoimaloista kaakkoon Rautalammille johtavan tien varrella. Kohteella on rakennushistoriallisten arvojen lisäksi myös maisemallista arvoa. Yksittäisten maatilojen ja komean mäenharjanteen muodostama kulttuurimaisema-alue hahmottuu parhaiten Haapamäen entisen koululle johtavan tien päässä mäen laelta, josta maisema avautuu kaakkoon yli Eljakselan pihapiirin ja mäkipeltojen. Aron piha laitumineen näkyy mäenharjan koillisrinteellä, jossa maaston topografia on luonut asumiselle suojaisan vyöhykkeen. Asuinpaikat ovat vanhoja, osin asutettuja jo 1500-luvulta. Maisema-alueen keskipaikkeilla on puinen näkötorni. Maiseman arvot perustuvat yksittäisten maatilojen rakennuksiin, pihapiireihin sekä niiden viljelysalueiden liittymiseen harjannemaisemaan. Kohteelta muodostuu joitakin näkymiä kohti tuulivoimaloita. Maisemakohteen erityiset näkymät suuntautuvat kuitenkin harjanteen eteläpuolelle. Vaikkakin kohteen topografia ja osin suljettu metsäinen maisema lieventää kohteen herkkyyttä, on se perinteisenä maaseudun kulttuurimaisemana	Kulttuurimaiseman pohjoisosaan muodostuu mäkireunaman avoimeen viljelysmaisemaan ja tilojen väliselle tielle kapeahko pidempi näkymäsektori tuulivoimaloille, jossa osassa näkyy kaikki voimalat. Toinen lyhyempi näkymäalue sijoittuu viljelysalueelle metsän reunamaan. Näkymiin liittyy myös voimaloiden napojen näkyminen. Näkymäalueen sijoittuminen kaukovaikutusalueen reunamalle lieventää muutosta, joskin lentoestevalot voivat erottua vielä sopivissa olosuhteissa. Muutos sijoittuu suhteellisen kapealle sektorille osaan maisema-aluetta. **Muutoksen suuruus on vähäinen kielteinen.**	Muutos ei heikennä tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia. Maisemakuvan mittakaava ei myöskään muutu. Maiseman luonteeseen ja kokemukseen alueesta liittyy kuitenkin osaa aluetta koskevaa muutosta, joka on kuitenkin vähäistä. Vaikutus kohteeseen on **vähäinen kielteinen.**	

			kokonaisuutena **herkkyydeltään kohtalaiseksi.**			
Pasalan kylä RKY2	RKY2009	27,5 km	Pasalan kylä sijoittuu tuulivoimaloista luoteeseen. Kohde on valtakunnallisesti arvokas hajakylätyyppinen maanviljelyskylä, jonka asutus ja peltomaisema ovat kehittyneet 1600-luvulta lähtien Pasalanjärven ja Kolimajärven kannaksen ympärille. Avara kulttuurimaisema ja pitkät näkymät keskikylään ovat alueelle ominaisia, ja rakennuskanta edustaa 1800–1900-lukujen vaurasta talonpoikaisrakentamista. Erityisen edustavia ovat perinteiset pihapiirit, kuten Uusi-Valkama, sekä Kangas-Variksen päärakennus ja lukuisat 1800-luvun aitat. Alueen maisemalliset arvot perustuvat laajaan, suurmittakaavaiseen peltomaisemaan järvien äärellä sekä maatilojen historiallisiin rakennuksiin ja pihapiireihin. Näkymät levittäytyvät laajalle, eivätkä painotu tuulivoimaloiden suuntaan. **Kohteen herkkyys on valtakunnallisen statuksen, elävän maaseutukulttuuriympäristön ja avoimien näkymien vuoksi suuri.**	Alueelle muodostuu näkemäanalyysin mukaisesti yhtenäisempiä näkymiä kohti kaakon tuulivoimaloita etenkin sen itäosaan Pasalantien varteen, sekä Kangas-Varis ja Uusi-Valkama tilojen viljelysmaiden tienoille. Kapeilla sektoreilla on myös näkyvissä kaikki voimalat, sekä niiden navat. Näiden lisäksi muodostuu myös pienialaisempia lyhyitä ja pistemäisiä näkymiä alueen pohjois- ja eteläosaan. Näkymäalueet muodostuvat kulttuurimaisemassa pääosin teoreettisen maksiminäkyvyysalueen tuntumaan. Tällä etäisyydellä voimaloita on vaikea hahmottaa, muutos ei ole mainittava. **Ei muutosta kohteelle.**	Muutos ei ole mainittava eikä vaikuta maiseman tai kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymiseen. Muutoksella ei ole myöskään merkitystä maiseman luonteen tai laadun kannalta. **Ei vaikutusta.**	

Keiteleen-Iisveden reitin kanavat RKY4	RKY2009	27,6 km	Valtakunnallisesti arvokas rakennetun kulttuuriympäristön kokonaisuus ja merkittävä osa alueellista kulttuurimaisemaa. Kerkonkosken, Kiesimän ja Neiturin kanavat muodostavat historiallisen osan Keiteleen–Iisveden kanavareittiä, joka rakennettiin pääosin puunjalostusteollisuuden kuljetustarpeisiin 1910–1920-luvuilla. Tarkastelualueelle sijoittuvat Neiturin- ja Kiesimäntaipaleen kanavat, joiden arvo perustuu alkuperäisiin kanavarakenteisiin, niihin liittyviin rakennuksiin sekä reitin teollisuushistoriallisiin taustoihin. Kanavat ovat myös tärkeä osa seudun kulttuurimaisemaa ja vesireittien identiteettiä. Neiturin kanavalta avautuu merkittävä näkymä kohti tuulivoima-alueita. **Kohteen herkkyys on suuri.**	Kohteen Neiturin kanavan länsireunaan muodostuu laaja vesistöön liittyvä pitkä näkymä kohti tuulivoimaloita, joissa näkemäalueanalyysin mukaisesti näkyy kaikista voimaloita vähintään osa lavoista, muutamista voimaloista myös napa. Näkymäalueet muodostuvat kulttuurimaisemassa pääosin teoreettisen maksiminäkyvyysalueen tuntumaan. Tällä etäisyydellä voimaloita on vaikea hahmottaa, muutos ei ole mainittava. **Ei muutosta kohteelle.**	Muutos ei ole mainittava eikä vaikuta maiseman tai kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymiseen. Muutoksella ei ole myöskään merkitystä maiseman luonteen tai laadun kannalta. **Ei vaikutusta.**	 Neiturin kanava
Pielaveden kirkonkylä MK8	MA 25.520	28,5 km	Pielaveden keskustan maakunnallisesti arvokas kirkonkylä muodostuu rehevästä rantarakenteesta, puukirkosta ympäristöineen sekä kyläkuvalle tärkeistä satamarannasta, meijeristä, koulukeskuksesta ja pappilasta. Kirkon alue, kookas puusto ja rantareitti luovat vaikuttavan, puoliavoimen maisemakokonaisuuden, jossa järvinäkymiä siivilöityy puuston lomasta. Muu keskustan katukuva on osin epäyhtenäistä ja puoliavointa. Alueelta ei avaudu näkymiä tuulivoimaloiden suuntaan. Kohteen herkkyys on kirkon ja ranta-alueen osalta kohtalainen, mutta eteläpuolisilla kaduilla vähäinen. **Kokonaisuutena alueen herkkyys on vähäinen.**	Kohteeseen muodostuu näkemäalueanalyysin mukaisesti yksittäisten voimaloiden kapea näkymälinja pohjoisosan vesialueelle. Näkymäalue sijoittuu teoreettisen maksiminäkyvyysalueen tuntumaan yli 29 kilometrin päähän. Tällä etäisyydellä voimaloita on vaikea hahmottaa, muutos ei ole mainittava. **Ei muutosta kohteelle.**	Muutos ei ole mainittava eikä vaikuta maiseman tai kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymiseen. Muutoksella ei ole myöskään merkitystä maiseman luonteen tai laadun kannalta. **Ei vaikutusta.**	

						
Kohteet teoreettisella maksiminäkyvyysalueella +30 km etäisyydellä tuulivoimaloista						

Taulukko 3. Näkemäalueanalyysin mukaiset maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön **paikalliset arvokohteet** välittömällä ja lähivaikutusalueella, joille kohdistuu näkymiä. Lisätieto: Leike ortokuvasta, jonka päällä näkemäalueanalyysi suurimmasta voimalamäärästä VE1. Ylemmässä kuvassa näkemä on laskettu pienimmillään lavan tai sen osan mukaan (Kokonaiskorkeus 300 m), alemmassa pienimmillään navan näkymisen mukaan (Napakorkeus 200 m).

Kohde	Status	Etäisyys lähimpiin tuulivoimaloihin (noin km)	Kuvaus (tärkeimmät arvot) /nykytilan herkkyys	Maiseman muutos (suuruus)	Vaikutuksen merkittävyys	Lisätieto, leike ilmakuvasta ja näkemäalueanalyysistä VE1, jossa huomioituna osittainenkin lapojen näkyminen (+VE1, jossa on huomioitu voimaloiden näkyminen navan näkymiskorkeuteen)
Kohteet välittömällä vaikutusalueella 0–2 km tuulivoimaloista						
Ei kohteita						
Kohteet lähivaikutusalueella 2–10 km tuulivoimaloista						
Pasala Pa3	sr7	4,5 km	Kohde sijoittuu maakunnallisesti arvokkaaseen Hamulan kylään, joka on arvioitu yllä olevassa taulukossa. Kohde sijoittuu tuulivoimaloista koilliseen. Kohde on historiallisesti merkittävä pihapiiri, mutta kokonaisuuden yhtenäisyyttä heikentää uudempi rakentaminen. Pihapiirin rakennukset ovat sijoittuneet suhteellisen tiiviisti, joka vähentää pihapiirin mahdollisia näkymälinjoja kohti tuulivoimaloita. **Kohteen herkkyys on vähäinen.**	Kohteen pihapiirin viereisiltä peltoaukeilta avautuu lounaaseen suuntautuva näkymä osaan tuulivoimaloista. Näkyvyyttä rajaavat pihapiirin puusto ja rakennukset, ja voimalat erottuvat lähinnä rakennusten viereisillä avoimilla peltoalueilla. Voimalat sijoittuvat metsäiseen horisonttiin ja näkyvät kapeana mutta selkeänä ryhmänä, pääosin lapojen ja tornien osalta puuston yläpuolella. Ne eivät sijoitu järvensuuntaiseen näkymään eivätkä hallitse maisemaa, vaan jäävät taustaelementiksi.	Muutos ei heikennä kohteen keskeisten ominaispiirteiden säilymisedellytyksiä, mutta se muokkaa paikoin pihapiirin ympäröivän maiseman kokemuksellista luonnetta teknisemmäksi. Kohteen yhtenäisyyden puutteet ja näkymien suuntautuneisuus lieventävät vaikutusta. Vaikutuksen merkittävyys on osin vähäinen, osin kohtalainen. **Vaikutus on kokonaisuudessaan kohtalainen kielteinen**.	

				Vaikutus korostuu lapojen liikkuessa ja pimeän aikaan pohjoisen ja etelän peltoalueille näkyvien 4–8 voimalan lentoestevalojen myötä, joita esiintyy jo ennestään samansuuntaisessa alle 2 kilometrin etäisyydellä olevassa teleliikennemastossa. **Muutoksen suuruus on kohtalainen**.		
Malila Pa2	sr 5	5,4 km	Kohde sijoittuu maakunnallisesti arvokkaaseen Hamulan kylään, joka on arvioitu yllä olevassa taulukossa. Kohde sijoittuu tuulivoimaloista koilliseen. Kohde on paikallisesti arvokas 1800–1900-lukujen vaihteen rakennuskantaan kuuluva asuintalo, jota on remontoitu useaan otteeseen. Pihapiirin puusto estää erityiset näkymälinjat kohti tuulivoimaloita. Lähiympäristössä ei ole erityisen laajoja näkymälinjoja kohti tuulivoimaloita. **Kohteen herkkyys on vähäinen.**	Pihapiiriin muodostuu puuston siivilöimä kapea näkymä muutamien tuulivoimaloiden lapoihin ja niiden napoihin. Kohteelle ei aiheudu merkittävää muutosta. **Muutoksen suuruus on vähäinen.**	Voimaloiden näkyminen ei muuta kohteen kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia ja vaikuttaa vain vähäisesti maisemakuvaan. **Vaikutus kohteeseen on vähäinen kielteinen.**	

Räsälä Pa4	sr6	5,6 km	Kohde sijoittuu maakunnallisesti arvokkaaseen Hamulan kylään, joka on arvioitu yllä olevassa taulukossa. Kohde sijoittuu tuulivoimaloista koilliseen. Kohde on paikallisesti arvokas asuinkäytössä oleva eheänä säilynyt pihapiiri 1800–1900 lukujen vaihteesta, jonka rakennusten muodostama sisäpiha ja sen pääsuunta ei avaudu kohti tuulivoimaloita. Päärakennus sijoittuu kuitenkin avoimen peltomaiseman reunaan, ja sen reunalta avautuu leveähkö näkymälinja kohti tuulivoimaloita. Peltomaisemassa on näkymiä katkovia puustoisia alueita. **Kohteen herkkyys on melko avoimessa kylämaisemassa kohtalainen.**	Pihapiirin läheisyyteen pohjois- ja länsipuolisille peltoaukeille muodostuu lounaaseen suuntautuva lyhyehkö näkymä metsänrajan ylle, jossa näkyy 4–10 tuulivoimalan lapoja/niiden osia ja 1–3 voimalasta myös napa. Osa pihapiirin näkemäalueesta rajautuu oleviin rakennuksiin ja jää osin katveeseen, joka ei näy näkemäalueanalyysin tuloksessa. **Muutoksen suuruus on kohtalainen.**	Voimaloiden näkyminen ei muuta kohteen kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia, mutta se muuttaa pihapiiriin liittyvissä näkymissä kohteen maisemallista taustaa. Sisäpihan suuntautuneisuus ja katvevaikutus lieventävät kokonaisvaikutusta. **Vaikutus kohteeseen on kohtalainen kielteinen.**	
Ylölä Pa5	sr9	5,9 km	Ylölä on paikallisesti arvokas pihapiirikokonaisuus tuulivoimaloista itään, jonka arvot perustuvat etenkin rakennushistoriaan. Pihapiiri on tiivis ja pihapuusto sekä rakennukset rajaavat näkymiä, eikä tuulivoimaloiden suuntaan avaudu kohteen kannalta keskeisiä tai laaja-alaisia näkymiä. Lisäksi voimalat eivät sijoitu kohteen järvensuuntaiseen maisemakuvaan, mikä vähentää alttiutta näkymämuutoksille. **Kohteen herkkyys on vähäinen.**	Tuulivoimaloista muodostuu itään suuntautuva melko lyhyt näkemäalue rakennusten eteläpuolisille peltoalueille. Tuulivoimalat eivät sijoitu järvensuuntaiseen näkymään. Metsän rajan yli näkyy osia lavoista ja muutamista myös napa. Pihaa ympäröivät rakennukset jättävät voimalat sisäpihassa pääosin katveeseen. Kohteen näkymien suuntautuneisuus ja katvevaikutus huomioiden muutoksen suuruus jää **vähäiseksi kielteiseksi.**	Voimaloiden näkyminen ei muuta kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia ja vaikuttaa vain vähäisesti ja paikoitellen maisemakuvaan. Vaikutus kohteeseen on **vähäinen kielteinen.**	

Kyöstilä, eloaitta Pa6	sr 125	7,2 km	Kohde on Kyöstilän tilan hirsinen eloaitta 1700-luvun jälkipuolelta. Kohde sijoittuu kaavan mukaisesti rantaan. Aiempi museoviraston inventointi vuodelta 1986 sijoittaa rakennuksen kauemmas rannasta, kaava-alueen ulkopuolelle, missä on muitakin rakennuksia. Rakennus on kaavan mukaisessa sijainnissaan nykyisin rantapuuston ympäröimä, eikä rakennus sijoitu erityisesti maisemakokonaisuuteen, eikä paikasta muodostu erityistä näkymää kohti tuulivoimaloita. **Kokonaisuutena alueen herkkyys on vähäinen.**	Näkemäalueanalyysin mukaista leveää näkymälinjaa ei muodostu puuston vuoksi; mahdollinen näkyvyys rajoittuu yksittäisen voimalan lapaan/osaan puuston läpi. Muutos jää vähäiseksi **Muutoksen suuruus on vähäinen kielteinen**.	Muutos ei heikennä kohteen arvojen säilymistä eikä muuta maisemakuvan mittakaavaa. vaikutus kohteeseen on **vähäinen kielteinen.**	